

خلاصه اقدامات انجام شده در راستای اجرای برنامه تحول سلامت در حوزه معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

مقدمه:

در راستای اجرای برنامه تامین و ارتقاء مراقبتهای اولیه سلامت در مناطق شهری با اولویت حاشیه شهرها و مناطق محروم ، پس از ابلاغ برنامه ، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی مشهد رسماً از اردیبهشت سال ۱۳۹۳ اقدامات اجرای برنامه تحول سلامت را با اولویت مناطق حاشیه شهر مشهد آغاز نمود و در طی ۲ سال گذشته بیشتر از ۸۰٪ برنامه در مناطق مختلف تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد از قبیل: تمام نقاط حاشیه شهر مشهد، نیمی از مناطق غیر حاشیه شهر مشهد و تمام شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر جمعیت (۱۰ شهر) اجرائی گردیده است . که ذیلاً خلاصه اقدامات انجام شده به تفکیک در سه فاز اجرائی زیر ذکر میگردد.

الف: حاشیه شهر مشهد

ب: شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر

ج: مناطق غیر حاشیه شهر مشهد

سیمای جمعیتی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

- جمعیت کل : ۴۸۶۴۴۹۹
- جمعیت روستایی : ۹۹۹۵۲۱
- جمعیت شهری : ۳۸۶۴۹۷۸
- جمعیت حاشیه شهر مشهد : ۱۱۷۴۰۲۰
- جمعیت غیر حاشیه شهر مشهد: ۱۹۸۵۵۲۸
- جمعیت شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر : ۱۹۶۶۱۶
- جمعیت شهرهای ۲۰ تا ۵۰ هزار نفر : ۳۰۳۳۰۳
- جمعیت شهرهای ۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر: ۲۰۵۵۱۱
- جمعیت تحت پوشش برنامه پزشک خانواده : ۱۲۶۱۱۹۶

اهم اقدامات کلی انجام شده در راستای اجرای برنامه تحول سلامت :

سرشماری جمعیت بصورت فعال و مراجعه به درب منازل با کمک رزابطین و استفاده از توان بخش خصوصی، سرشماری مراکز ارائه دهنده خدمات سرپایی بهداشتی و درمانی در منطقه (OCCM)، ثبت اطلاعات سرشماری شده در سامانه سلامت ایرانیان ، اصلاح و تصویب طرح گسترش واحدهای بهداشتی ، تجهیز ۱۰ مرکز آموزش بهورزی جهت آموزش و تربیت کارشناس مراقب سلامت، تجهیز و بهبود استاندارد کلیه مراکز و پایگاههای سلامت ، اجرای برنامه های آموزشی جهت کارشناسان مراقب سلامت در بدو ورود و حین خدمت ، برگزاری مناقصه جهت واگذاری ارائه خدمات به بخش خصوصی، برگزاری فراخوان جذب نیروهای مورد نیاز بصورت آزمون ، مصاحبه ، گزینش و ...

فازهای اجرایی برنامه تحول سلامت

الف: اجرای برنامه تحول سلامت در حاشیه شهر مشهد:

شهر مشهد با جمعیت بالغ بر ۳/۲ میلیون نفر جمعیت حدود ۱/۲ میلیون نفر جمعیت حاشیه نشین دارد که ۳۶٪ جمعیت را شامل میشود و بیشترین جمعیت حاشیه نشین در بین شهرهای کشور میباشد. اجرای برنامه تحول سلامت در حاشیه شهر مشهد از مهرماه سال ۱۳۹۳ در ۸ پهنه و ۶۶ محله مورد تایید ستاد سکونتگاههای غیر رسمی استانداری، آغاز گردید.

ارائه خدمات فعال به جمعیت حدود ۱،۱۷۴،۰۰۰ نفر از طریق ۴۱ مرکز سلامت جامعه و ۱۱۶ پایگاه سلامت با مشارکت بخش دولتی و غیر دولتی با بکارگیری ۳۱۵ نفر پرسنل از بخش دولتی و ۸۹۱ نفر پرسنل از بخش غیر دولتی در حال انجام میباشد.

نتایج سرشماری جمعیت حاشیه شهر مشهد - مرداد ۱۳۹۳

عنوان	کل جمعیت سرشماری شده	سرشماری شده ایرانی		سرشماری شده اتباع خارجی		عدم تکمیل فرم
		جمعیت	درصد جمعیت ایرانی	جمعیت	درصد جمعیت غیر ایرانی	جمعیت
جمع کل	۱،۱۳۷،۴۹۶	۸۹۳،۲۲۹	۸۷	۱۲۹،۶۳۸	۱۳	۱۱۳،۹۷۹

نتایج سرشماری مراکز ارائه خدمات سرپائی حاشیه شهر مشهد (OCCM)

بیمارستان	مطب پزشک و مراکز بهداشتی و درمانی	مطب دندانپزشک	درمانگاه	دفتر کار ماما و سایر	کلینیک ترک اعتیاد	پایگاه بهداشت	آزمایشگاه	رادیولوژی	داروخانه	جمع
۲	۲۱۴	۳۰	۳۹	۸۶	۱۱۴	۶۰	۷	۲	۷۰	۶۲۴

جدول مقایسه وضعیت واحدهای حاشیه شهر مشهد، قبل و بعد از اجرای برنامه تحول سلامت

عنوان	قبل از اجرای برنامه		بعد از اجرای برنامه	
	مصوب	فعال / شاغل	مصوب	فعال / شاغل
مرکز سلامت جامعه	۳۱	۲۶	۴۱	۴۱
پایگاه سلامت	۱۰۷	۷۸	۱۱۶	۱۱۶
نیروی انسانی	۹۹۱	۳۴۴	۱۰۹۲	۹۲۴

وضعیت فعالیت واحدهای مستقر در حاشیه شهر مشهد بعد از اجرای برنامه

مرحله اجرا		مرکز سلامت جامعه		پایگاه سلامت		نیروی انسانی	
		مدیریت دولتی	مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	مدیریت خصوصی	بخش دولتی	بخش خصوصی
حاشیه شهر مشهد		۶	۳۵	۱۶	۱۰۰	۳۱۵	۸۹۱

اطلاعات ساختمانی واحدهای بهداشتی درمانی حاشیه شهر مشهد

ردیف	نوع واحد	دارای ساختمان دولتی	فاقد ساختمان دولتی
۱	پایگاه سلامت	۵۹	۵۷
۲	مرکز سلامت جامعه	۲۲	۱۹

حد اقل زمین مورد نیاز جهت احداث پایگاه سلامت : ۳۵۰ متر مربع

زیر بنای پایگاه سلامت در شهر مشهد ۱۳۰ متر مربع و در شهرستانها ۲۰۰ متر مربع

حد اقل زمین مورد نیاز جهت احداث مرکز سلامت جامعه : ۹۰۰ متر مربع

زیر بنای مرکز سلامت جامعه ۵۰۷ متر مربع

جدول مقایسه درصد فعال سازی پرونده های خانوار در حاشیه شهر مشهد قبل و بعد از اجرای برنامه تا پایان سال ۱۳۹۴

ردیف	نام مرکز بهداشت	تعداد خانوار تحت پوشش	درصد خانوار دارای پرونده فیزیکی		درصد خانوار دارای پرونده نیمه فعال	
			قبل از اجرا	بعد از اجرای	قبل از اجرا	بعد از اجرا
۱	مرکز بهداشت ۱	۴۵,۱۹۷	۵۲	۹۵	۲۶	۵۷
۲	مرکز بهداشت ۲	۸۰,۶۴۱	۶۰	۱۰۰	۴۲	۵۶
۳	مرکز بهداشت ۳	۹۳,۷۴۶	۵۴	۹۶	۴۷	۶۷
۴	مرکز بهداشت ۵	۱۰۳,۳۷۹	۵۱	۱۰۰	۵۰	۶۲
جمع کل		۳۲۲۹۶۳	۵۴	۹۷	۴۴	۶۱

ب: اجرای برنامه تحول سلامت در شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر:

(فریمان، بردسکن، تایباد، درگز، چناران، گلبهار، کاشمر، قوچان، خواف و سرخس)

ارائه خدمات فعال به جمعیت حدود ۵۰۹,۰۰۰ نفر از طریق ۲۳ مرکز سلامت جامعه و ۴۳ پایگاه سلامت با مشارکت بخش دولتی و غیر دولتی با بکارگیری ۱۶۲ نفر از بخش دولتی و جذب ۳۲۸ نفر از بخش غیر دولتی در ۱۰ شهر بالای بیست هزار نفر تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

جدول مقایسه وضعیت واحدهای شهرستانها، قبل و بعد از اجرای برنامه تحول سلامت

عنوان	قبل از اجرای برنامه	بعد از اجرای برنامه
مرکز سلامت جامعه فعال	۲۳	۲۳
پایگاه سلامت فعال	۳۸	۴۳
نیروی انسانی شاغل	۱۶۲	۴۹۰

وضعیت فعالیت واحدهای مستقر در شهرهای بالای ۲۰ هزار نفر بعد از اجرای برنامه

نیروی انسانی		پایگاه سلامت		مرکز سلامت جامعه		مرحله اجرا
بخش خصوصی	بخش دولتی	مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	
۲۱۵	۹۶	۲۰	۷	۸	۷	شهرهای ۲۰ تا ۵۰ هزار (۷شهر)
۱۱۳	۶۶	۱۰	۶	۵	۳	شهرهای ۵۰ تا ۵۰۰ هزار (۲شهر)
۳۲۸	۱۶۲	۳۰	۱۳	۱۳	۱۰	جمع

ج: اجرای برنامه تحول سلامت در مناطق غیر حاشیه شهر مشهد :

طبق برنامه ریزیهای انجام شده در مناطق غیر حاشیه شهر مشهد ارائه خدمات سلامت از طریق ۶۹ مرکز و ۱۹۸ پایگاه سلامت به جمعیت حدود دو میلیون و ۵۴ هزار نفر ارائه می گردد.

در مراکز بهداشت شماره ۲ و ۵ مشهد سرشماری جمعیت انجام شده است ، نیروهای بخش دولتی و خصوصی آموزش دیده اند و مراقبتهای اولیه سلامت بصورت فعال به جمعیت تحت پوشش ارائه می گردد.

در مراکز بهداشت شماره ۱ ، ۳ و ثامن مشهد برآورد پرسنلی جهت واحدهای مناطق غیر حاشیه انجام شده است واحدهای واگذاری مشخص شده اند و اقدامات لازم در خصوص جذب نیرو و برگزاری مناقصه انجام شده است که در اردیبهشت سال جاری پس از برگزاری مناقصه و واگذاری، ارائه خدمات بصورت فعال آغاز خواهد شد.

مقایسه وضعیت واحدها در مناطق غیر حاشیه شهر مشهد قبل و بعد از اجرای برنامه تحول سلامت

تعداد واحدهای فعال		تعداد طبق طرح گسترش پیشنهادی	تعداد برابر طرح گسترش موجود	جمعیت	تعداد واحدها
بعد از اجرای برنامه	قبل از اجرای برنامه				
۶۹	۳۷	۶۹	۴۵	۲،۰۵۳،۵۱۷	مراکز سلامت جامعه
۱۹۸	۱۰۰	۱۹۸	۱۴۸		پایگاههای سلامت
۲۶۷	۱۳۷	۲۶۷	۱۹۳		کل واحدها

مجموعه اقدامات ویژه انجام شده در راستای اجرای برنامه تحول سلامت:

- ۱- تجهیز مراکز به دستگاه گلوکومتر و HGA1C جهت غربالگری و شناسایی بیماران دیابتی و همچنین پایش بیماران تحت مراقبت بصورت رایگان
- ۲- غربالگری بیماری پر فشارخون و مراقبت از بیماران دارای فشار خون بصورت فعال و رایگان .
- ۳- استقرار کارشناس تغذیه در مراکز در جهت مشاوره، آموزش صحیح تغذیه، اصلاح شیوه های غلط تغذیه ای و پیشگیری از مشکلات مرتبط (چاقی و بیماریهای قلب) .(رایگان)
- ۴- استقرار کارشناس ارشد روانشناسی بالینی در مراکز جهت آموزش سبک زندگی، مشاوره های روانشناسی، پیشگیری از سوء مصرف مواد و کاهش آسیب های اجتماعی. (رایگان)
- ۵- آموزش و تربیت مراقبین سلامت جهت مراقبت فعال از کودکان، مادران، میانسالان، سالمندان و... (رایگان)
- ۶- استفاده از پتانسیل نیروهای داوطلب سلامت در جهت آموزش خانوارها و پیگیری فعال گروههای هدف .
- ۷- تهیه پنل مدیریت سلامت در واحدها جهت کارشناسان مراقب سلامت و سایر سطوح مدیریتی جهت بررسی و پایش منظم شاخصها
- ۸- تشکیل پرونده جهت ۱۰۰٪ خانوارهای تحت پوشش جمعیت حاشیه شهر مشهد

اهم اقدامات انجام شده در راستای اجرای برنامه های تحول سلامت:

- راه اندازی مرکز آموزش بهورزی مرکز بهداشت شماره ۲ مشهد
- احداث پایگاه سلامت امام هادی در مرکز بهداشت شماره ۵ مشهد با مشارکت بخش غیر دولتی
- تصویب اعتبار احداث ۱۲ پایگاه سلامت در حاشیه شهر مشهد از محل ماده ۱۸۰ استانداری
- بهبود استاندارد فضای فیزیکی ۹ مرکز آموزش بهورزی
- جلب مشارکت خیر با آورده بالغ بر ۶۰۰ میلیون تومان
- احداث و تجهیز ۵۳ خانه بهداشت
- جذب ۱۷۰ دانش آموز بهورزی
- تکمیل پروژه مرکز سلامت جامعه مهرگان و پایگاه ضمیمه آن در حاشیه شهر
- خرید ۲۳ قطعه زمین برای احداث پایگاه سلامت و مرکز سلامت جامعه در حاشیه شهر مشهد به مبلغ کل ۹۳۰۰ میلیون تومان
- پیگیری تصویب اعتبار احداث ۱۳ پایگاه سلامت از محل اعتبارات ماده ۱۸۰ استانی در حاشیه شهر مشهد با اعتبار مصوب ۲۸۶۰ میلیون تومان
- پیگیری و تصویب اعتبار احداث ۳ مرکز سلامت جامعه از محل اعتبارات ستاد بازآفرینی حاشیه مشهد ۱- ولیعصر ۲- حاجی اربابی ۳- ساختمان ۲